

patho & Nursing care

สรุปโรคและการพยาบาล

By :Laliin Nurse
ลิ่งลิ้น

Patho & Nursing care (สรุปโรคและการพยาบาล) เล่ม 1

ชื่อหนังสือ : Patho & Nursing care (สรุปโรคและการพยาบาล) เล่ม 1

ผู้เขียน : Laliin Nurse

E-book Published : มกราคม 2569

จำนวน : 91 หน้า

๑สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558 ห้ามทำการคัดลอก
เลียนแบบ หรือดัดแปลงเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของงานเขียนนี้ รวมทั้งการจัดเก็บ
ถ่ายทอด สแกน บันทึก ถ่ายภาพ ไม่ว่าในรูปแบบหรือวิธีการใดๆในกระบวนการ
อิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

คำนำ

หนังสือ “Patho & Nursing care “ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครอบคลุมและเข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเกิดโรค (Pathology) และแนวทางการพยาบาลที่สอดคล้องกับสภาพผู้ป่วยในแต่ละโรค

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายเกี่ยวกับ พยาธิสภาพของการเกิดโรค สาเหตุ การวินิจฉัย อาการและอาการแสดง พร้อมทั้งแสดงเป็นแผนภาพและตารางสรุปเพื่อเสริมความเข้าใจ

โดยคณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ แหล่งข้อมูลวิชาการและทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างพื้นฐานความรู้ให้แก่นักศึกษาพยาบาลทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้และยินดีรับคำแนะนำจากผู้อ่านทุกท่านเพื่อการปรับปรุงในครั้งต่อไป

คณะผู้จัดทำ

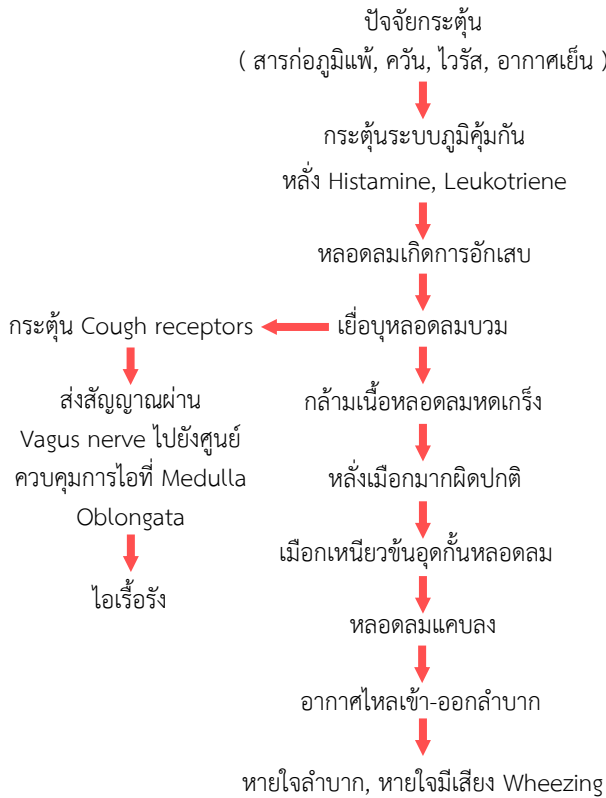
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคหอบหืด (Asthma)	1-2
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคปอดอักเสบ (Pneumonia)	3-4
พยาธิสภาพและการพยาบาลของวัณโรค (TB)	5-6
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคถุงลมโป่งพอง (Emphysema)	7-8
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง (Chronic Bronchitis)	9-10
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคมะเร็งปอด (Lung Cancer)	11-12
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะลมในโพรงเยื่อหุ้มปอด (Pneumothorax)	13-14
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก (Iron Deficiency Anemia)	15-16
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคธาลัสซีเมีย (Thalassemia)	17-18
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคเกล็ดเลือดต่ำจากภูมิคุ้มกัน (ITP)	19-20
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคภูมิแพ้ตัวเอง (SLE)	21-22
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคปลอกประสาทอักเสบ (MS)	23-24
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรค HIV/AIDS	25-26
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคกรดไหลย้อน (GERD)	27-28
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคแผลในกระเพาะอาหาร (PUD)	29-30
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคลำไส้อุดตัน (Bowel Obstruction)	31-32
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคตับอ่อนอักเสบ (Pancreatitis)	33-34
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคตับอักเสบ (Hepatitis)	35-36
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคตับแข็ง (Cirrhosis)	37-38
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคถุงน้ำดีอักเสบ (Cholecystitis)	39-40
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ (Colon Cancer)	41-42

เรื่อง	หน้า
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ (Cystitis)	43-44
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคกรวยไตอักเสบ (Pyelonephritis)	45-46
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคนิ่วทางเดินปัสสาวะ (Urinary Stone)	47-48
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคไตเรื้อรัง (CKD)	49-50
พยาธิสภาพและการพยาบาลของกลุ่มอาการเนโฟรติก (Nephrotic Syndrome)	51-52
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke)	53-54
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคลมชัก (Epilepsy)	55-56
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคสมองอักเสบ (Encephalitis)	57-58
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (Meningitis)	59-60
พยาธิสภาพและการพยาบาลของความดันในกะโหลกศีรษะสูง (IICP)	61-62
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคข้อเสื่อม (Osteoarthritis)	63-64
พยาธิสภาพและการพยาบาลของรูมาตอยด์ (Rheumatoid Arthritis)	65-66
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคเกาต์ (Gout)	67-68
พยาธิสภาพและการพยาบาลของเยื่อบุมดลูกเจริญผิดที่ (Endometriosis)	69-70
พยาธิสภาพและการพยาบาลของเนื้องอกมดลูก (Myoma)	71-72
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคต่อมลูกหมากโต (BPH)	73-74
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะพร่องไทรอยด์ (Hypothyroid)	75-76
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะไทรอยด์ทำงานเกิน (Hyperthyroid)	77-78
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคเบาหวาน (DM)	79-80
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ (CAD)	81-82
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย (MI)	83-84
พยาธิสภาพและการพยาบาลของโรคความดันโลหิตสูง (HTN)	85-86
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะหัวใจห้องบนสั่นพลิ้ว (AF)	87-88
พยาธิสภาพและการพยาบาลของภาวะหัวใจล้มเหลว (Heart Failure)	89-91

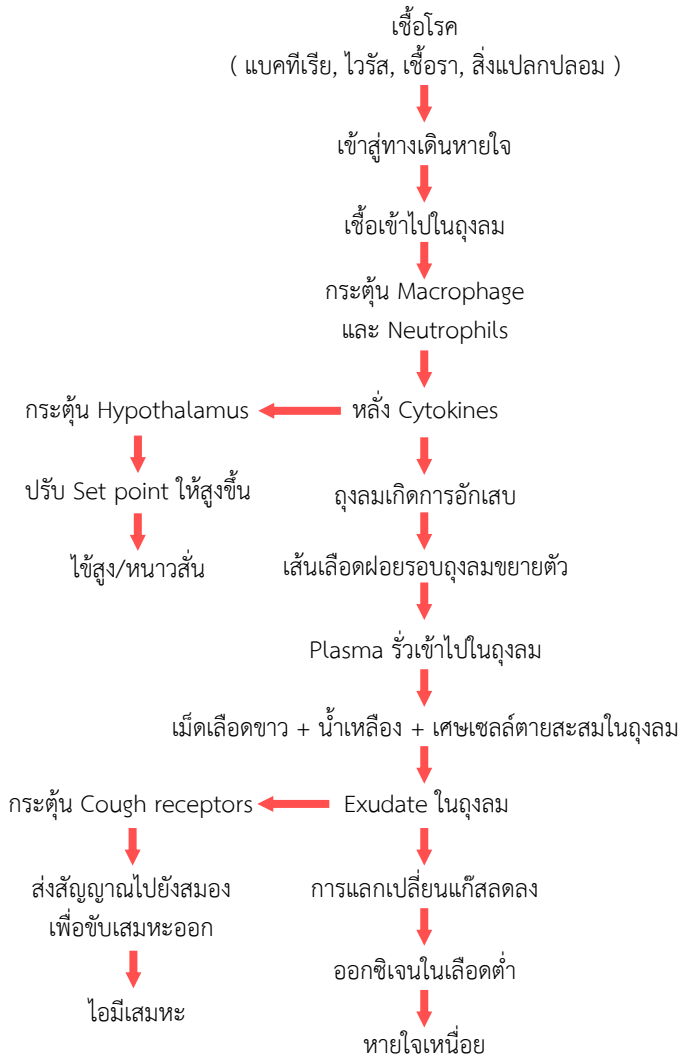
โรคหอบหืด

(Asthma)

สาเหตุ	ภูมิแพ้, การติดเชื้อ, อากาศเย็น, ฝุ่น
อาการ	หายใจลำบาก, ฟังปอดพบ wheezing, แน่นหน้าอก, ไอ
การวินิจฉัย	Spirometry, ฟัง Lung
การพยาบาล	- ประเมินอาการและอาการแสดง *หายใจเร็ว, หายใจลำบาก, ใช้กล้ามเนื้อช่วยหายใจ - ดูแลให้ยาตามแผนการรักษาและสังเกตอาการข้างเคียง *ยาขยายหลอดลม---Salbutamol *ยาสเตียรอยด์---Prednisolone, Fluticasone - Record V/S, Oxygen saturation - ดูแลจัดท่านอน Fowler's position เพื่อช่วยให้ปอดขยายตัวได้เต็มที่และช่วยในการหายใจ - ดูแลให้ออกซิเจนตามแผนการรักษา - ฝึกการหายใจและการไออย่างมีประสิทธิภาพ - ประเมินและส่งเสริมภาวะโภชนาการ *ดูแลให้รับประทานอาหารอ่อน ย่อยง่าย พลังงานสูง *กระตุ้นดื่มน้ำให้เพียงพอ (หากไม่มีข้อห้าม) - ให้ความรู้เรื่องการดูแลตัวเอง *แนะนำให้ออกกำลังกายสม่ำเสมอ *แนะนำพักผ่อนเพียงพอและจัดการความเครียด *แนะนำหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดการแพ้---ควั่นบุหรี่, ขนสัตว์, ละอองเกสร, อากาศเย็นจัด *แนะนำสังเกตอาการที่ควรพบแพทย์ *แนะนำให้พกยาขยายหลอดลมแบบพ่นติดตัวเสมอ - เฝ้าระวังและสังเกตภาวะแทรกซ้อน *Asthma Exacerbation---Cyanosis, หายใจเจ็บ, ชีพ *Hypoxia---กระสับกระส่าย, ชีพ, หัวใจเต้นเร็ว *Respiratory acidosis/Metabolic acidosis---ชีพ, หายใจช้าลง

โรคปอดอักเสบ
(Pneumonia)

สาเหตุ	เชื้อแบคทีเรีย, ไวรัส, เชื้อรา
อาการ	ไข้สูง, ไอมีเสมหะ, หอบเหนื่อย, เจ็บหน้าอก, ฟังปอดพบ Rhonchi/crackles
การวินิจฉัย	CXR, CBC, Sputum culture
การพยาบาล	- ประเมินอาการและอาการแสดง *หายใจเหนื่อยหอบ, หายใจเร็ว, ใช้กล้ามเนื้อช่วยหายใจ *ฟังเสียงปอด - ดูแลให้ออกซิเจนตามแผนการรักษา - ดูแลให้ยา/สารน้ำตามแผนการรักษาและสังเกตอาการข้างเคียง *ยาปฏิชีวนะ---Cef-3, Amoxicillin, Azithromycin *ยาลดไข้---paracetamol *ยาแก้ไอ/ยาละลายเสมหะ---Bromhexine, Acetylcysteine *IVF - Record V/S, Oxygen saturation - ดูแลทางเดินหายใจให้โล่งอยู่เสมอ *การพ่นยา/ดูดเสมหะ - ดูแลจัดท่านอน Fowler's position, Semi-Fowler's position เพื่อช่วยให้ปอดขยายตัวได้เต็มที่และช่วยในการหายใจ - แนะนำและส่งเสริมการไออย่างมีประสิทธิภาพ - กระตุ้นและฝึกการหายใจแบบ Deep breathing/Incentive spirometer - ประเมินและส่งเสริมภาวะโภชนาการ *ดูแลให้รับประทานอาหารอ่อน ย่อยง่าย พลังงานสูง *กระตุ้นดื่มน้ำให้เพียงพอ (หากไม่มีข้อห้าม) - เฝ้าระวังและสังเกตภาวะแทรกซ้อน *Respiratory failure---เหนื่อยมาก, หายใจเร็ว, ปลายมือปลายเท้าเขียว, ปากคล้ำ, ซีม *Sepsis---ไข้สูง, หายใจเร็ว, ชีพจรเร็ว, ซีม, ความดันโลหิตต่ำ *Atelectasis---หายใจตื้นๆ สั้นๆ, เสียงหายใจลดลง